

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2022

Tämä kirje sisältää ohjeita ja tietoja ajankohtaisista luonnonmukaisen maataloustuotannon valvontaan liittyvistä asioista. Viljelijäkirjeen pdf-versiossa voit avata tekstissä mainittuja internet-linkkejä:

<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu> > Luomutilat > Ajankohtaista luomusta.

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutarkastukset vuonna 2022 ja koronaviruksen aiheuttama erityistilanne
2. Valmistautuminen luomutarkastukseen
3. Näytteenotto luomutiloilla
4. Uuden luomuasetuksen soveltaminen 1.1.2022 alkaen
5. Hallinnonalan viranomaisten keskinäinen tietojenvaihto
6. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Mitä muutoksia uusi luomuasetus tuo luomukasvintuotantoon?
2. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa vuonna 2022
3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Mitä muutoksia uusi luomuasetus tuo kotieläinsektorille vuonna 2022?
2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
3. Eläinten myynti ja osto
4. Poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetut valmisteet ja porsaiden rautalisä
5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten
6. Eläinvalvonnan painopiste 2022
7. Lääkinnän aloitus terveydenhoitosuunnitelmaan kuuluvilla tiloilla

LIITE

Varoitoimenpiteet tuotteiden sekaantumisvaarojen ja kontaminaatioriskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2022

1. Luomutarkastukset vuonna 2022 ja koronaviruksen aiheuttama erityistilanne

Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella. Ilman ennakoilmoitusta tehtäviä tarkastuksia tehdään kaikista tarkastuksista (vuosittaiset tarkastukset ja ylimääräiset tarkastukset) vähintään 10 prosenttia.

Näihin normaaleihin toimintatapoihin liittyy muutoksia koronavirus COVID-19 -eritystilanteesta johtuen. Ruokaviraston ELY-keskuksille ja luomutarkastajille antaman ohjeistuksen mukaan vuonna 2022 tehdään kaikkia luomutarkastuksia edellyttäen, että

- niiden aikana pystytään pitämään henkilöiden väliset kontaktit vähäisenä ja huolehtimaan riittävästä etäisyydestä toisiin paikalla oleviin henkilöihin tai
- tartuntariski voidaan hallita suojautumalla ja/ tai tarkastus tehdään ulkona.

Erytyistilanteen aikana varmistetaan, että valvontakohteeseen on mahdollista mennä eli ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia ei epidemian aikana tehdä. Kaikista tilalla tehtävistä tarkastuksista ilmoitetaan ennakkoon 31.8.2022 asti. Ruokavirasto seuraa tilannetta ja päivittää tehtäväkenttäänsä liittyvää ohjeistusta ja tietoa nettisivuilleen: <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/koronavirus-covid-19>.

2. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Valvonnasta eroaminen

Ilmoita valvonnasta eroamisesta kirjallisesti ELY-keskukselle. Jos sinulla on varastossa tuotteita, joita haluat markkinoida luomutuotteina, jää luomuvalvontaan varastojen osalta. Ilmoita myös, jos olet lopettanut valmistustoiminnan, jotta ELY-keskus ei toimeksianna tarkastusta turhaan.

Asiakirjat luomutarkastusta varten

Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitetty ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:

- **Luomusuunnitelmat** (kasvintuotanto ja eläintuotanto):
 - Kasvintuotannon luomusuunnitelma
 - Huom! Erillisiä, paperisia peltolohkokarttoja ei tarvita niiltä osin, kun tiedot ovat saatavissa internetistä, esim. www.peltolohkot.fi.
 - Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- **Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus**
 - Tarkemmat ohjeet viljelijätukien hakuoppaasta: Ruokavirasto > Tietoa meistä > Asiointi > Oppaat ja lomakkeet > Viljelijät > Tukihauksen oppaat, ehdot ja ohjeet > [Viljelijätukien hakuoppas 2022](#).
- **Varastokirjanpito taseineen**
 - Varmista, että käytössäsi on varastokirjanpidon mallilomake tai muu systemaattinen tapa varastokirjanpitoon ja taseiden laskemiseen. Huomioi varastokirjanpidossa myös erot arvoitujen varastomäärien ja tilitysten välillä sekä mahdolliset hävikit.
- **Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot**
- **Ajantasaiset eläinluettelot**

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

- **Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista**, esim:
 - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
 - tavarantoimittajien asiakirjaselvitykset eli luomutodistukset löytyvät myös Ruokaviraston luomuhakupalvelusta (<https://palvelut2.evira.fi/luomuasiakirjahaku>), josta voit niitä tarkastaa, tulostaa ja tallentaa.
 - asiakirjat, joilla osoitetaan ostettujen ja vastaanotettujen tuotteiden täyttävän luomuehtojen vaatimukset (esim. saateasiakirjat, vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja viljapassit)
- **Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat**, kuten:
 - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
 - vuokra- ja alihankintasopimukset
 - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
 - eläintuotannon luvat

Painopiste 2022: Kirjaamisvaatimusten toteuttaminen

Luomutarkastuksilla vuonna 2022 on painopisteenä kirjaamisvaatimusten toteuttaminen. Luomutarkastaja arvioi varastokirjanpidon hoitoa tilallasi kolmella painopistekysymyksellä:

1. Toteutuvatko luomusuunnitelman mukaiset kirjaamisvaatimukset? Erityisesti varastokirjanpito, tase, lohkokohtaiset muistiinpanot ja saapuvien erien vastaanottotarkastukset.
2. Toteutetaanko kirjaamisvaatimuksia ajantasaisesti ja selkeästi?
3. Huomioiko luomusuunnitelma toiminnan riskit ja toiminnassa tapahtuneet muutokset?

Painopistekysymykset auttavat osaltaan tunnistamaan, mitä muutoksia uusi EU-lainsäädäntö edellyttää juuri sinun tilallasi.

Tarkastuskertomuksen allekirjoittaminen sähköistä tarkastuslomaketta käytettäessä

Suurin osa luomukasvintuotannon tarkastuskertomuksista tehdään sähköisellä lomakkeella (Luova). Kun luomutarkastus on tehty Luovalla, saat tarkastuksesta kuittauspyynnön sähköpostiisi. Tämä sähköpostitse tehty kuittaus korvaa paperisen tarkastuslomakkeen allekirjoituksen. Sähköpostiin lähetetty kuittauspyyntö tarkastuksesta on voimassa vain tietyn ajan, joten muistathan kuittata ajoissa sähköpostiisi tulleen kuittauspyyntö sähköpostin.

Luomuvalvonnan maksut vuonna 2022

Vähäriskisen toimijan valvonnan perusmaksu vuonna 2022 on 160 euroa. Vähäriskisiä toimijoilla tarkoitetaan luomutiloja, joilla on peltoviljelyä alle 120 ha tai ns. perusmallin mukaisia luomukeruualueita. Jos tilalla on kasvihuoneita tai peltoviljelyn lisäksi muita tuotantosuuntia (esimerkiksi luomueläintuotantoa), peritään toimijalta valvonnan perusmaksu (300 euroa). Lisäksi luomutilojen tarkastuksista peritään tuntihinta 144 euroa/tunti jokaiselta alkavalta tunnilta.

Luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta perittävät maksuista määrätään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa Ruokaviraston maksullisista suoritteista (161/2021). Ruokaviraston hinnasto on saatavilla kokonaisuudessaan osoitteesta: <https://palvelut2.evira.fi/hinnasto/?p=elintarvikkeet>

3. Näytteenotto luomutiloilla

Ruokavirasto laatii valtakunnallisen suunnitelman näytteenottoa varten luomutuotannossa kiellettyjen aineiden ja tuotantomenettelyjen, kuten torjunta-aineiden, muuntogeenisten organismien ja lisäaineiden käytön valvomiseksi. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä otetaan pääasiassa luomutarkastuksen yhteydessä, ja vain tarvittaessa erillisillä käynneillä. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteitä ottavat Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta.

Muusta kuin näytteenottosuunnitelmaan perustuvasta näytteenotosta ja näytteen analysoinnista peritään maksu (503 euroa/näyte).

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

4. Uuden luomusasetukseen soveltaminen 1.1.2022 alkaen

Luomusasetuksen ([Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2018/848](#)) ja kokonaan uudistettu kansallisen [lain luonnonmukaisesta tuotannosta 1330/2021](#) soveltaminen alkoi 1.1.2022. Uudistunut lainsäädäntö vaikuttaa monin tavoin mm. luonnonmukaisen tuotannon vähimmäisvaatimukseen eli tuotantoehtoihin, ohjeisiin, lomakkeisiin ja tarkastusmenettelyihin. Tarkemmin tuotantoehtoihin liittyvistä muutoksista kerrotaan tämän kirjeen kasvintuotantoa ja eläintuotantoa koskevissa osissa, mutta seuraavat asiat koskevat luomuvalvontaa yleisesti:

Laadi varosuunnitelma jäämien ja tuotteiden sekoittumisen välttämiseksi

Uusi luomusasetus kiinnittää erityistä huomiota varotoimenpiteisiin, joilla sinun tulee hallita luomu- ja tavanomaisten tuotteiden sekoittumista ja jäämiä luomutuotannossa kielletyistä tuotteista ja aineista.

Vaatimusten noudattamiseksi sinun on tunnistettava tuotannossasi vaarat, kriittiset tuotantovaiheet ja riskit, suunniteltava ja toteutettava toimenpiteet riskien välttämiseksi, seurattava toimenpiteiden tuloksellisuutta ja tarvittaessa muutettava toimenpiteitä.

Tämän kirjeen liitteenä on lomake ja ohjeita, joiden avulla voit tunnistaa tavallisimpia riskejä, kuten suoja-alueiden riittävyyttä tavanomaisiin peltolohkoihin, eri tuotantovaiheiden tuotteiden erillään pitoa ja tuotantopanosten (erityisesti siemenet, lannoitteet ja rehut) mukana mahdollisesti tulevaa jäämäriskeä. Jos arvioit, että juuri tällä hetkellä tilallasi ei ole tarvetta tarkemmille riskien kuvauksille tai suunnitelmallisille toimenpiteille, riittää varosuunnitelmaksi, että rastit sopivat kohdat ehdotetuista vaihtoehtoista. Liitä täytetty lomake ja siihen liitettävät muut mahdolliset asiakirjat osaksi luomusuunnitelmaasi.

Luomutodistus muuttuu luomusertifikaatiksi

1.1.2022 alkaen luomutodistusta (aikaisemmin ”asiakirjaselvitys”) kutsutaan virallisesti ”luomusertifikaatiksi”. Luomusertifikaatti luodaan komission ylläpitämässä TracesNT -järjestelmässä. Luomusertifikaatin virallinen nimi on *luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöistä annetun asetuksen (EU) 2018/848 35 artiklan 1 kohdan mukainen sertifikaatti*.

Luomusertifikaatti osoittaa valvontaan kuulumisen ja luomusertifikaatilla on ainakin seuraavat tiedot:

- Toimijan tai toimijaryhmän yleiset tiedot
- Toimijan tai toimijaryhmän luomutoiminta
- Tuoteluokat, joille toimija on saanut luomuhyväksynnät
- Viranomaisen vahvistus

Nyt voimassa olevien luomutodistusten osalta kansallinen Ruokaviraston ylläpitämä luomuhakupalvelu (<https://palvelut2.evira.fi/luomuasiakirjahaku>) toimii, kunnes kaikki ovat saaneet uuden luomusasetuksen mukaisen luomusertifikaatin. Ruokaviraston sivuille tulee myöhemmin linkki uuteen hakupalveluun, josta voi jatkossa hakea TracesNT järjestelmässä myönnettyjä luomusertifikaatteja.

Viimeistään 1.1.2023 Ruokavirasto ja Ely-keskukset myöntävät toimijoille luomusertifikaatin TracesNT järjestelmässä.

5. Hallinnonalan viranomaisten keskinäinen tietojenvaihto

Luomutarkastuksia tekevä henkilöt toimivat viranomaisen edustajina virkavastuulla. Näin ollen heitä koskee luomusäädösten lisäksi hallinnon yleislainsäädäntö soveltuvin osin samalla tavalla kuin virkamiehiäkin. Ruokaviraston toimialan yleislainsäädäntöä on myös laki Ruokahallinnon tietovarannosta 560/202. Tämä laki velvoittaa myös valtuutettuja tarkastajia ilmoittamaan ELY-keskukselle esimerkiksi havaitsemistaan eläintenhyvinvointiongelmista, vaikka luomutarkastus ei koskisi kyseisiä eläimiä.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

Ruokahallinnon tietovarantolaki 7 §: ”Jos viranomainen 1 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saa julkisia tietoja, joiden se arvioi voivan johtaa toisen viranomaisen toimenpiteisiin elintarvikkeiden tai maa- tai metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden, eläinten tai kasvien terveyden, eläinten hyvinvoinnin taikka tukien hallinnoinnin varmistamiseksi, sen tulee ilmoittaa tiedoista toimivaltaiselle viranomaiselle.”

6. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja saa ELY-keskuksen ja Ruokaviraston luomuasiantuntijoilta. Asiakirjoja ja hakemuksia voi toimittaa ELY-keskuksiin myös sähköpostilla. Kaikkien ELY-keskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Ruokaviraston kirjaamon osoite on kirjaamo@ruokavirasto.fi. ELY-keskusten sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Ruokaviraston etunimi.sukunimi@ruokavirasto.fi. Ruokaviraston luomuvalvonnan sähköpostilaatikat: luomulisaysaineisto@ruokavirasto.fi ja luomuelintarvike@ruokavirasto.fi.

ELY-keskus	Osoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	PL 36, 00521 Helsinki	Tobias Bruce	02950 21039
Varsinais-Suomi	PL 236, 20101 Turku	Eila Strang Kitty Enberg	02950 22667 02950 22555
Satakunta	PL 266, 28101 Pori	Mirella Levomäki Teija Rinne	02950 22063 02950 22075
Häme	PL 29, 15141 Lahti	Merja Kohvakka	02950 25061
Pirkanmaa	PL 297, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen	02950 36040
Kaakkois-Suomi	PL 1041, 45101 Kouvola	Jaana Saukko Marjut Henttonen	02950 29012 02950 27329
Etelä-Savo	PL 164, 50101 Mikkeli	Anne Manninen	02950 24262
Pohjois-Savo	PL 2000, 70101 Kuopio	Riikka Kettunen Anni Markkanen	02950 26767 02950 16605
Pohjois-Karjala	PL 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	02950 26054
Keski-Suomi	PL 250, 40101 Jyväskylä	Kari Alatalo	02950 24569
Etelä-Pohjanmaa	PL 156, 60101 Seinäjoki	Tuomo Saarinen Essi Kiili	02950 27339 02950 27648
Pohjanmaa, Vaasa	PL 131, 65101 Vaasa	Tomas Råfså Jan Flemming	02950 28609 02950 28548
Pohjanmaa, Kokkola	PL 240, 67101 Kokkola	Lars Björkgård	02950 28540
Pohjois-Pohjanmaa	PL 86, 90101 Oulu	Johanna Honkanen	02950 38058
Kainuu	PL 115, 87101 Kajaani	Katie Halonen	02950 23583
Lappi	PL 8060, 96201 Rovaniemi	Heidi Nikkilä	02950 37326

Ruokaviraston luomuasiantuntijoiden yhteystietoja:

yksikönjohtaja Tiina Lapveteläinen

jaostopäällikkö Beata Meinander

alkutuotanto: ylitarkastaja Merja Manninen (eläintuotanto), ylitarkastaja Sampsa Heinonen (kasvintuotanto)

rehut: ylitarkastaja Nora Mäntysaari

lisäysaineisto, ELMO: ylitarkastaja Leena Kankaanpää

elintarvikkeet: ylitarkastaja Teija Linden, ylitarkastaja Marika Määttä, ylitarkastaja Tarja Vanninen (vient), ylitarkastaja Anne Relander (näytteenotto), ylitarkastaja Liina-Lotta Nousiainen (vähittäiskauppa)

Luomuaurinko -merkki, lomakkeet: tarkastaja Saila Rake

tietojärjestelmät, LUOVA, TOUKO: ylitarkastaja Virpi Aspelin-Nieminen

luomuvalvonnan alkutuotannon ELY-ohjaus: ylitarkastaja Marja Pulkkinen

lakimies Sofia Lakka

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Mitä muutoksia uusi luomuasetus tuo luomukasvintuotantoon?

Seuraavassa selostetaan muutoksia tuotantoehtoihin, joita on sovellettava 1.1.2022 alkaen. Yksityiskohtaisemmin muutoksista kerrotaan nettisivuilla Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Muutokset luomutuotannossa vuonna 2022 > [Muutokset – luomukasvit](#) ja uusissa kasvintuotannon tuotanto-ohjeissa, jotka julkaistaan toukokuussa 2022.

Yleisesti lisäysaineiston tuotantoon ja käyttöön liittyviä muutoksia ja uusia vaatimuksia

Lisäysaineiston tuotanto siirtymävaiheen tuotteena

Lisäysaineistoa, kuten kylvösiementä ja taimia voi nyt tuottaa siirtymävaiheen tuotteina. Tuotettu lisäysaineisto on siirtymävaiheen tuote, kun viljelylohkon tuotannossa on noudatettu vähintään 12 kuukauden siirtymävaihetta ennen sadonkorjuuta. Aikaisemmin siirtymävaiheen tuotekategoriaa ei ole sovellettu Suomessa, vaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan esimerkiksi yksivuotinen kasvi tuotti luonnonkaista siementä jo siirtymävaiheen ensimmäisellä kasvukaudella (SV1-vuosi). Uuden luomuasetuksen mukainen 12 kk:n vähimmäissiirtymäaika tarkoittaa normaalitilanteessa, että kasvin SV1-vuotena tuottama siemen on tavanomaista ja SV2-vuotena siirtymävaiheen siementä. Siirtymävaiheen lisäysaineistoa saa luomuviljelyssä käyttää ilman erillistä lupaa.

Lisäysaineiston tuotanto luonnonmukaisena tuotteena

Uuden luomuasetuksen mukaan luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston siirtymäaikavaatimukset ovat samat kuin elintarvikkeiksi ja rehuiksi tarkoitetuilla luomukasvituotteilla. Siirtymäajan vähimmäispituudet ennen kuin kasvinviljelytuotteita voidaan käyttää tai markkinoida luonnonmukaisesti tuotettuna lisäysaineistona ovat tiivistettynä: Yksi- ja kaksivuotisilla kasveilla 24 kuukautta ennen kylvää. Monivuotisilla nurmi- ja rehukasveilla siirtymävaiheen pituus viljelylohkolla on 24 kuukautta ennen sadonkorjuuta. Monivuotisilla kasveilla, eli muilla kuin monivuosisilla nurmi- ja rehukasveilla, siirtymävaiheen pituus viljelylohkolla on 36 kuukautta ennen sadonkorjuuta.

Aikaisempien tuotantovaatimusten mukaisen luomulisäysaineiston käyttö

Uudet vaatimukset eivät vaikuta vuoden 2021 aikana tai sitä aikaisemmin korjattuun luomulisäysaineistoon. Aikaisempien vaatimuksin tuotetun, sertifioitun tai tilan oman luomusiemenen vanhat varastot voi käyttää loppuun. Valmistaudu mahdollisten vanhojen ja uusien vaatimusten mukaisten tuote-erien erilläänpitoon ja jäljitettävyyden varmistamiseen varastojen ja kirjaamisvaatimusten (lohkomuistiinpanot ja varastokirjanpito) osalta.

Tee ilmoitus yleisellä luvalla käytetyn tavanomaisesti tuotetun lisäysaineiston käytöstä

Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyistä määristä ja ilmoitettava niistä ELY-keskukselle. Ilmoitustavasta ja ilmoitettavista tiedoista kerrotaan tarkemmin Ruokaviraston internetsivulla Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#) 1.9.2022 alkaen.

Kylvösiementen tuotantoon ja käyttöön liittyviä muutoksia ja uusia vaatimuksia

Tavanomaisia ainesosia sisältävien siemenseosten merkintä ja käyttö

Uusi luomuasetus mahdollistaa uuden tavan merkitä nurmi-, rehu- ja viherlannoituskäyttöön tarkoitettuja siemenseoksia, jotka sisältävät ainesosina vähintään 70 prosenttia luonnonmukaisten tai siirtymävaiheen siemeniä. Tiedot luonnonmukaisten tai siirtymävaiheen siementen täsmällisistä osuuksista pakkausmerkinnöissä on ilmoitettava kunkin lajin ja tarvittaessa lajikkeiden painoprosentteina. Lisäksi vakuustodistuksessa tulee olla teksti: *Seosta saa käyttää ainoastaan luvansoveltamisalalla ja sen jäsenvaltion alueella, jonka toimivaltainen viranomainen on sallinut seoksen käytön luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun asetuksen (EU)2018/848 liitteessä II olevan 1.8.5 kohdan mukaisesti.*

Uusi merkintätapa ei tarkoita, että seoksen käyttö olisi automaattisesti sallittu luomuviljelyssä. Seoksen käyttö Suomessa edellyttää, että luomuviljelijällä on lupa käyttää seosta kaikkien sen sisältämien tavanomaisten ainesosien osalta. Lupa tavanomaiselle ainesosalle voi olla Ruokaviraston yleinen lupa tai ELY-keskuksen eräkohtainen lupa.

Taimiaineistoa ja siementaimia koskevia muutoksia

Teinitaimikäytäntö poistuu uuden EU-asetuksen soveltamisen myötä

Suomessa ei aikaisemmin ole sovellettu erillistä ohjeistusta taimien tuotannolle siirtymävaiheen tuotteena. Sen sijaan Ruokavirasto on ohjeistanut ns. teinitaimien tuotantotavan vaihtoehtona varsinaisten luomutaimien kasvattamiselle. Uuden EU-lainsäädännön mukaiset yhtenäiset tuotantosäännöt lisäysaineiston tuotannossa koskevat myös taimien tuotantoa luonnonmukaisina ja siirtymävaiheen tuotteina. Uudet tuotantosäännöt korvaavat myös teinitaimikäytännön. Taimituottajan vakuutukseen perustuen teinitaimia voi käyttää kasvukaudella 2022, mutta sen jälkeen luomu- tai siirtymävaiheen taimien tuottajalta vaaditaan luomuvalvontaan kuulumista eli omaa luomusertifikaattia tai alihankintasopimusta.

Tavanomaisella siemenellä kasvatettujen luonnonmukaisten siementaimien merkitseminen

Kuten aikaisemminkin, Ruokaviraston yleinen tai ELY-keskuksen eräkohtainen lupa voi koskea luomusiementaimien tuottamiseen käytettävää tavanomaista siementä. Uuden EU-asetuksen mukaan tavanomaisella siemenellä kasvatettua siementaimia ei kuitenkaan saa merkitä EU:n luomulehtilogolla, vaan pakkaukset ja markkinointimateriaali on varustettava lisätiedolla tai merkinnällä, jonka mukaan siementaimi on *tuotettu asetuksen (EU) 2018/848 liitteen II osan I kohdan 1.8.6 mukaisesti.* Lisätieto auttaa asiakkaita tunnistamaan sellaiset siementaimet, jotka on kasvatettu luomu- tai siirtymävaiheen siemenellä niistä, jotka on kasvettu tavanomaisella siemenellä.

Siirtymävaiheen lyhentäminen

Siirtymäajan lyhentämiseksi on toisistaan poikkeavat menettelyt ”tukivalvotun alan” ja ”muun luomukelpoisen alan” osalta. ”Tukivalvottu ala” tarkoittaa, että lohko on kuulunut ohjelmaperusteisiin tukijärjestelmään (ympäristö- ja luonnonhaittakorvaus). Näytöksi vaatimusten täytöstä riittää normaalisti lohkokortit. ”Muun luomukelpoisen alan” (esimerkiksi luonnonalueet) osalta vaatimusten täyttäminen on monivaiheinen prosessi, joka edellyttää aina käyntiä toimijan luona ennen kuin ELY-keskus voi hyväksyä siirtymäajan lyhennyksen. Siirtymävaiheen lyhentämistä voit hakea ELY-keskukselta luomuvalvontalomakkeella 9d. Hakemuksen käsittely on maksullista, 89 €/tunti.

Luonnonmukainen kasvihuonetuotanto

Uusi luomuasetus määrää luonnonmukaisen kasvihuonetuotannon vaatimuksista, kuten viljelystä maapohjalla ja kasvinvuorotuksesta. Uusia vaatimuksia on noudatettava viljelyssä, joka on aloitettu 28.6.2017 jälkeen.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

Kaikkea luomukasvihuoneviljelyä koskevana poikkeuksena vaatimuksesta maapohjalla viljelystä ovat kasvit, joita on tarkoitus jatkokasvattaa, eli esimerkiksi taimet, koristekasvit ja ruokkuineen suoraan kuluttajille myytävät kasvit ("yrtit").

Niiden alojen ja viljelypaikkojen osalta, jotka olivat luomuviljelyssä 28.6.2017, voivat jatkaa viljelyä aikaisemman ohjeistuksen mukaisilla rajoitetuilla kasvualustoilla 31.12.2031 asti. ELY-keskus vahvistaa poikkeuksen piiriin kuuluvaksi kaiken luomuvalvotun kasvihuonealan, jonka toimija oli ilmoittanut luomuvalvontaan viimeistään 27.6.2017 ja joka on merkitty luonnonmukaisen tuotannon rekisteriin vuoden 2017 osalta. ELY-keskus voi pienentää alaa toimijan pyynnöstä. Poikkeuksen piirissä olevien pinta-alojen minkäänlainen laajentaminen ei ole sallittua. Pinta-alan mahdollisesta siirtämisestä toiseen paikkaan on ilmoitettava ELY-keskukselle.

Kasvintuotannossa käytettävät puhdistus- ja desinfiointiaineet

Kun kasvintuotannossa käytetään rakennusten, laitteiden, käsittely- ja varastointitilojen puhdistus- ja desinfiointiaineita, jotka voivat olla kontaktissa luomutuotteiden kanssa, on aineiden oltava tähän käyttötarkoitukseen luonnonmukaisessa tuotannossa hyväksytyjä aineita ja tuotteita. Sallittuja aineita ja tuotteita koskeva luettelo on valmisteilla EU:n komissiossa ja sen on määrä tulla voimaan 1.1.2024, joten toistaiseksi aineiden käyttöön ei liity rajoituksia luomukasvintuotannon luomutuotantosääntöihin perustuen.

2. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa vuonna 2022

Luomulisäysaineistorekisteriin on koottu markkinoilla oleva siemenerät, taimet ja kasvullinen lisäysaineisto sekä luonnonmukaisesti että siirtymävaiheen tuotteena tuotetun lisäysaineiston osalta. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulisäysaineistorekisteri](#).

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitet voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla kasvilajia koskeva lupa kaikille luomuviljelijöille (Ruokaviraston yleinen lupa) tai ELY-keskuksen myöntämä eräkohtainen lupa yhdelle luomuviljelijälle ja erälle.

Tarkemmin luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu hakemuslomakkeen täyttöohjeissa: Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#) > [Luomuvalvontalomake 9c, lupa tavanomaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttöön](#)

Muista tärkeät päivämäärät:

- **1. huhtikuuta:** Ruokaviraston yleisen luvan piirissä 31.3.2022 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.4. -15.6.2022, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tulleet erä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä. Löydät voimassa olevan yleisen luvan ja koosteen aikaisempien lupien voimassaoloajoista internet-sivulta: Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#).
- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimittamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Ruokavirasto katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen tarkaraja toimitukselle on 15.4.2022. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **1. toukokuuta.** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

Eräkohtaisia lisäysaineistolupia voi hakea myös sähköisessä Touko-asiointipalvelussa

Asiointipalvelua voivat käyttää luomuvälvontaan kuuluvat henkilöasiakkaat, jolla on maatilatunnus sekä maatilayritykset, jolla on Y-tunnus. Asiointipalvelua voi käyttää myös yrityksen puolesta nimenkirjoitusoikeudellinen henkilö. Palvelu toimii parhaiten Chrome- Firefox- ja Safari -selainten uusimilla versioilla. Kirjaudu Touko-asiointipalveluun osoitteessa <https://touko.ruokavirasto.fi>. Lisätietoja: Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > [Touko-asiointipalvelu tulossa käyttöön](#)

Tavanomainen kantasiemen on yleisessä luvassa

Sertifioitua siementuotantoa varten on tavanomaisesti tuotetulle kantasiemenelle voimassa yleinen lupa kasvukaudelle 2022 eli 30.9.2022 asti. Yleinen lupa koskee lajien esiperussiementä, perussiementä sekä niitä sertifioitua siemenen sukupolvia, joista voidaan tuottaa sertifioitua siementä. Lajit ja lajiryhmät, joita lupa koskee, on lueteltu Ruokaviraston yleisen luvan liitteessä.

Huom! Tavanomaista kantasiementä ei uuden luomuasetuksen perusteella saa peitata luomutuotannossa kielletyillä aineilla, eli ELY-keskuksella ei enää ole mahdollisuutta antaa lupaa peitatus tavanomaisen kantasiemenen käyttöön.

3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Ruokaviraston internet-sivuilla pidetään yllä luetteloita luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Lannoitus](#)
Ruokavirasto > Viljelijät > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Kasvinsuojelu](#)

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Mitä muutoksia EU:n uusi luomuasetus tuo kotieläinsektorille vuonna 2022?

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 soveltaminen alkoi 1.1.2022. Uusi luomuasetus tuo muutoksia luomukotieläintuotantoon, erityisesti siipikarjasektorille. Joillekin muutoksille sika- ja siipikarjatuotannossa asetus antaa siirtymäaikoja. Nämä siirtymäajat löytyvät uusista tuotantoehdoista.

Uudet tuotantoehdot ovat luettavissa:

Luomueläintuotanto: <https://www.ruokavirasto.fi/yrietykset/oppaat/luomuelain/elaintuotannon-ehdot/>

Luomumehiläishoito: <https://www.ruokavirasto.fi/yrietykset/oppaat/luomumehilaiset/mehiläishoidon-ehdot/>

Seuraavat muutokset astuivat voimaan 1.1.2022:

- Kaikkien tavanomaisten jalostuseläinten hankinta on luvanvaraista, mukaan lukien siitossonnit. **Muista hakea ELY-keskuksesta lupa ennen eläimen hankintaa, myös silloin, jos vuokraat siitosuroksen.** Katso, onko luomueläinrekisterissä (<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/luomumaatilat/luomuelaimet/luomuelainrekisteri/>) tuotantoosi soveltuvia luomueläimiä määrällisesti ja laadullisesti tarjolla riittävästi. Luomueläimen hankinta on aina ensisijainen vaihtoehto. Alkuperäisrotuisten tavanomaisten jalostuseläinten hankinta ei edellytä lupaa ja ne voivat olla poikineita.
- Käyttöön on otettu Ruokaviraston ylläpitämä luomueläinrekisteri, jonne toimija voi halutesaan ja veloitusetta ilmoittaa myytävänä olevia luomujalostuseläimiä. Kun ilmoitat eläimen luomueläinrekisteriin, niin varmista, että eläin on luomu, ei siirtymävaiheessa! Pakollisten tietojen lisäksi voit ilmoittaa eläimestäsi esimerkiksi jalostuksellisia ja terveydellisiä tietoja, joiden katsot antavan ostajalle hyödyllisiä lisätietoja.
- **Poikkeus nautojen loppulihotukseen sisällä laidunkauden aikana poistui** (loppulihotusvaihe; nautoja on voinut pitää sisätiloissa enintään 1/5 eläimen elinajasta ja kaikissa tapauksissa enintään kolme kuukautta). Huomioi tämä, kun suunnittelet nautojen laidunnusta kesäksi 2022!
- Lääkkeiden (kemiallisesti syntetisoidut allopaattiset eläinlääkkeet) varoaika on kaksinkertainen ja vähintään 48 tuntia. Rokotteet ovat immunologisia eläinlääkkeitä, joten niitä edellä mainittu varoaika ei koske. Komission antamasta varoajoista koskevasta tiedonannosta tiedotetaan erikseen. Seuraa Ruokaviraston www-sivuja tai kysy asiasta ELY-keskuksesta.
- Rehuannos voi sisältää keskimäärin enintään 25 % SV2-rehua (31.12.2021 asti 30 %). Muilta osin siirtymävaiherehujen (SV1 ja SV2) käyttöehdot ovat ennallaan.
- Asetuksen 2018/848 Liitteen I tuotteista mm. karstaamaton ja kampaamaton villa ja mehiläisvaha on 1.1.2022 alkaen mahdollista saada luomusertifikaatille. Mikäli haluat myydä tuottamaasi karstaamatonta ja kampaamatonta villaa tai mehiläisvahaa, kerro asiasta luomutarkastajalle tai ota yhteys omaan ELY-keskukseesi. Lisätietoja karstaamattomasta ja kampaamattomasta villasta myös: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/luomumaatilat/uutiset/luomuvillapaita-mutta-milla-ehdoilla/>
- Sika- ja siipikarjatililla rehuomavaraisuuden tulee olla vähintään 30 % (31.12.2021 asti 20 %).
- Sika- ja siipikarjatililla **tavanomaisen valkuaisrehun käyttö rajoittuu alle 35 kiloille porsaille ja nuorelle siipikarjalle.** *Ruokavirasto tulkitsee nuoreksi siipikarjaksi: Gallus gallus eläimet, jotka ovat enintään 30 viikon ikäisiä, Gallus gallus lihasiipikarjaeläimet, jotka ovat enintään 12 viikon ikäisiä ja Meleagris gallopavo eläimet, jotka ovat enintään 12*

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

ikäisiä. Tavanomaisen valkuaisrehun käyttö edellä mainituille sika- ja siipikarjaeläimille edellyttää aina lupaa, joka haetaan Ruokavirastosta lomakkeella 9b. **Hae lupa ennen kuin käytät tavanomaista valkuaisista alle 35 kiloille porsaille ja nuorelle siipikarjalle.** Muista liittää hakemukseen täydennysrehun tuoteseloste/-selosteet, joista käy ilmi tavanomaisen valkuaisrehu.

- **Lupa hankkia tavanomaisia kananuorikoita luomutuotantoon päättyi 31.12.2021.** Luomunantutuottajan tulee jatkossa hankkia luomunuorikoita (lintujen myyjän tulee antaa linnuista luomusertifikaatti ja vaatimuksenmukaisuusvakuutus) tai kasvattaa linnut itse hankkimalla alle kolmen päivän ikäisiä tavanomaisia untuvikkoja, joiden hankintaan tarvitaan ELY-keskuksen lupa. Eli, poikkeuslupa hankkia alle kolmen päivän ikäisiä tavanomaisia untuvikkoja jatkuu. Mikäli kasvatat luomunuorikoita, ota yhteys ELY-keskukseesi, jotta nuorikkokasvattamo voidaan tarkastaa ja liittää luomuvalvontaan ja nuorikkokasvatukselle voidaan antaa luomusertifikaatti.
- Ennen 1.1.2022 myönnettyt poikkeusluvut koskien nautojen kytkemistä (parsinavetta) ja nupoutusta/sarvien katkaisua tulee uusina 31.12.2022 mennessä (perustuu: Laki luonnonmukaisesta tuotannosta 1330/2021 46 §). Poikkeuslupa haetaan ELY-keskuksesta lomakkeella 9b.
- Luomueläintiloilla rakennusten ja laitteiden puhdistus- ja desinfiointiaineiden luettelo on muuttunut ja luettavissa päivitetystä tuotantoehdoista. Kun olet hankkimassa tuotetta, varmista myyjältä/markkinoijalta/valmistajalta, että tuote vastaa uuden asetuksen vaatimuksia.
- Siipikarja, paljon muutoksia. Uusia eläinlajeja ja ikäryhmiä, tuotantoehdot mm. *Gallus gallus* emolinnuille ja nuorikoille. Tarkennuksia tuotantoehtoihin koskien mm. rakennusten väliseiniä, katoksia, kulkuluukkuja, ulkoalueita ja kerroskanaloita. Näille muutoksille siirtymäajat (Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/464, Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/2042). Katso yksityiskohtaiset vaatimukset päivitetystä tuotantoehdoista.
- **Luomumehiläishoito:**
 - Mehiläistarhaajien on tehtävä ilmoitus pitopaikoista eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ja mehiläispesistä on pidettävä luetteloa pitopaikkakohtaisesti.
 - Toimijan luomusuunnitelmaan on liitettävä lista pitopaikoista ja jokaisen pitopaikan osalta kuvaus alueen mesi- ja siitepölylähteistä sekä lähteistä, jotka saattavat aiheuttaa mehiläishoidosta saatavien tuotteiden saastumista tai mehiläisten terveyden heikentymistä. **Ennen vuotta 2022 luomutuotantonsa aloittaneet toimijat: päivitä luomusuunnitelma pitopaikkojen kuvauksilla ja toimita kuvaukset paikalliselle ELY-keskukselle.**
 - Siirtymävaiheen aikana vaha on korvattava luonnonmukaisesta mehiläistuotannosta peräisin olevalla vahalla, tai tietyin edellytyksin muulla vahalla. Katso tarkemmat ohjeet, Mehiläishoidon ehdot, kappale 2.2 Vaha siirtymävaiheen aikana.
 - Siirtymävaiheen jälkeen pesissä voidaan käyttää vain luonnonmukaisesta mehiläistuotannosta peräisin olevaa vahaa.
 - Mehiläistarhan uudistamista varten toimija voi hankkia rajoitetun määrän, enintään 20 %, muita kuin luonnonmukaisesti tuotettuja mehiläisiä. Hankitut tavanomaiset kuningattaret ja mehiläisparvet on sijoitettava pesiin, joiden kakut tai vahapohjukkeet ovat peräisin luonnonmukaisesta tuotannosta. Prosenttiosuus (20 %) lasketaan talvehtineiden yhteiskuntien tai vaihtoehtoisesti mehiläistalouden edellisen vuoden tukihakemuksessa todettujen yhteiskuntien lukumäärästä.
 - Luomumehiläistoimija ei voi enää tuottaa tavanomaista hunajaa pölytyspalvelussa olevista pesistä. Muutoin pölytyspalvelu on edelleen mahdollista, jos keruualue täyttää sille asetetut vaatimukset, esimerkiksi pesien sijaitessa luomumarjatilan läheisyydessä.
 - Mehiläisvaha on mahdollista saada luomusertifikaatille.

Muutamat edellä mainituista muutoksista edellyttävät toimijalta toiminnan uudelleen suunnittelua vuoden 2022 aikana.

Mikäli arvelet jonkin tulevasta muutoksista koskevan tilallasi toiminnan uudelleen suunnittelua, ota yhteys ELY-keskuksen luomuasiantuntijaan ja/tai neuvontaan.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja on suojattava kontakteilta luonnonvaraisiin lintuihin 8.2.2022 – 31.5.2022 välisenä aikana. Siipikarja tulee pitää joko sisätiloissa tai sellaisessa ulkotarhassa, joka on kauttaaltaan aidattu ja katettu esimerkiksi riittävän tiheällä verkolla. Tämän johdosta luomutilojen siipikarjan ulkoiluvaatimusta aletaan soveltaa vasta 1.6.2022. Mikäli toimija haluaa aloittaa siipikarjan ulkoilun ennen kesäkuun alkua, on hänen tehtävä ulkona pidosta ilmoitus paikalliselle kunnaneläinlääkärille ja noudatettava edellä mainittuja ehtoja ulkoilun järjestämisessä. Ilmoitusta ei tarvitse uusia vuosittain, jos lintujen pidossa ja ulkoilussa (esim. ulkotarhan suojaaminen) ei ole tapahtunut muutoksia.

Lisää lintuinfluenssasta: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siipikarja/lintuinfluenssa/>

3. Eläinten myynti ja osto

Luomueläimiä myydessä tai ostettaessa varmistu, että eläintä seuraa aina voimassa oleva asiakirjaselvitys/luomusertifikaatti ja saateasiakirja/vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Asiakirjaselvitys/luomusertifikaatti kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja saateasiakirjalla/vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden. Myydessä eläin on joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa. Erityisesti nautoja luomutilalle ostettaessa tulee varmistua, että eläin täyttää luomutuotannon tuotantoehdot.

Poikineita naaraspuolisia tavanomaisia eläimiä voi hankkia ainoastaan, mikäli eläimet kuuluvat alkuperäisrotuihin (tuotantoehdot kappale 5.3.1 Alkuperäisrotujen eläimet). Alkuperäisrotujen sopimuksen piiriin hyväksytyjä rotuja Suomessa ovat: suomenkarja (Lsk, Isk ja Psk), suomenlammas, kainuunharmaa, ahvenanmaanlammas, suomenvuohi, suomenhevonen ja maatiaiskana ja -kukko.

4. Poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetut valmisteet ja porsaiden rautalisä

Luomumärehtijät ruokitaan luomurehuilla

Luomumärehtijöiden (naudat, lampaat ja vuohet) ruokinnan tulee perustua 100 % luomurehuihin. Tästä syystä myös pellavansiementä ja hiivaa on käytettävä/hankittava luonnonmukaisesti tuotettuna.

Täydennysrehujen käyttö kolmessa aineenvaihduntasairaudessa

Kalsiumpropionaattia, kalsiumkloridia ja/tai propyleeniglykolia vaikuttavina ainesosina sisältävien täydennysrehujen käyttö sallitaan, kun eläinlääkäri on laatinut tilalle listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetuista valmisteista ja lista liitetään osaksi tilan eläintenhoitosuunnitelmaa. Varmista siis luomutarkastusta varten, että täydennysrehun nimi on kirjoitettu listaan oikein ja kokonaan. Näiden täydennysrehujen tuoteselosteessa ei ole luomuviittausta, koska kalsiumpropionaatti, kalsiumkloridi ja propyleeniglykoli eivät ole asetuksen (EU) 2021/1165 liitteessä III. Muilta osin näiden täydennysrehujen koostumuksen tulee vastata luomusasetuksen vaatimuksia eli valmisteissa voi olla vain asetuksen (EU) 2021/1165 liitteessä III mainittuja rehu- ja lisäaineita. Valmistusteknisistä syistä täydennysrehuissa saa olla esimerkiksi ksantaniikumia (pastat) tai selluloosakuitua (bolukset). Täydennysrehut saavat sisältää myös tavanomaista melassia ja vettä.

Tarkkuutta täydennysrehujen käyttöön

Vastuu luomueläinten tuotantoehtojen mukaisesta ruokinnasta on aina toimijalla. Eläinlääkäri saattaa kuitenkin suositella tai määrätä luomumärehtijöille myös muita kuin edellä mainitun ohjeistuksen mukaisia täydennysrehuja, joiden koostumus ei vastaa luomulainsäädäntöä. Täydennysrehu saattaa sisältää esimerkiksi B- tai C-vitamiinia ja tavanomaisia rehuaineita (esim. sokeria, glyserolia, hiiltä). Tällaisia täydennysrehuja ei voi käyttää luomumärehtijöille edes 'hoitokerta'-merkinnällä, koska hoitokerta-merkintä liittyy lääkevalmisteisiin. Näiden täydennysrehujen käyttö on luomusasetuksen vastaista. Tällaisten kiellettyjen/asetuksen vastaisten täydennysrehujen luomutarkastuksella todettu käyttö huomioidaan ELY-keskuksen ratkaisussa. Ennakoi ti-

lanne ja kerro aina eläinlääkärille, että eläimesi ovat luomuvalvonnassa, jolloin tuotantoon soveltuvien täydennysrehujen valikoima on rajoitetumpi. Varmista aina ennen täydennysrehun hankintaa, että se soveltuu luomutuotantoon. Eläintuotannon ehdoissa ovat komission asetuksen (EU) 2021/1165 liitteessä III mainitut rehu- ja lisäaineet, josta asian voi tarkistaa. Mikäli epäilet täydennysrehun soveltuvuutta luomumärehtijöille, kysy neuvoa ELY-keskuksen luomuasiantuntijalta tai luomueläintuotannon neuvojalta!

Lääkkeen käytöstä tulee hoitokertamerkintä

Eläintä, jonka tuotantoelinkaari on yli vuoden, voidaan hoitaa lääkevalmisteilla 12 kuukauden aikana kolme kertaa. Mikäli eläin joudutaan hoitamaan lääkevalmisteilla neljä kertaa 12 kuukauden aikana, ei sitä voida enää pitää luomukelpoisena. Neljä kertaa 12 kuukauden aikana hoidettu eläin katsotaan tavanomaisesti kasvatetuksi ja sen on aloitettava siirtymävaihe alusta. Eläintä, jonka tuotantoelinkaari on alle vuoden, voidaan lääkittää hyväksytysti vain kerran eläimen elinaikana. Toisen lääkintäkerran jälkeen on eläimen aloitettava siirtymävaihe alusta.

Porsaiden rautalisä

Luomuporsaille sallitaan vaikuttavana ainesosana *rautafumaraattia* sisältävän valmisteen (esim. tahna) käyttö siten, että käyttö ei johda hoitokertamerkintään. Muilta osin täydennysrehun koostumuksen tulee vastata luomuasetuksen vaatimuksia eli valmisteissa voi olla vain asetuksen (EU) 2021/1165 liitteessä III mainittuja rehu- ja lisäaineita. Valmistusteknisistä syistä täydennysrehussa saa olla esimerkiksi ksantaanikumia (tahnat). Täydennysrehut saavat sisältää myös tavanomaista melassia ja vettä. Tämä edellyttää, että toimija kuvaa luomusuunnitelmassa (eläintenhoitosuunnitelma), miten varmistetaan pienten porsaiden raudan saanti. Mikäli injektioina annettava rauta on lääkevalmiste, johtaa se hoitokertamerkintään.

Seuraa www.ruokavirasto.fi -sivustolle tulevia tiedotteita.

5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien ostorehujen (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut), säilöntäaineiden ja tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, ota tuoteselosteesta kuva.

Muista myös:

- Varmista, että käytössäsi on viimeisin versio Eläintuotannon ehdoista, <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomuelain/elaintuotannon-ehdot/>
- Vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on ostorehua eli myös siltä edellytetään asiakirjoja.
- Mikäli käytössäsi on tavanomaista valkuaisrehua (käyttö luvalla sallittua vain alle 35 kiloisille porsaille ja nuorelle siipikarjalle), SV1- tai SV2-rehua, valmistaudu esittämään tarkastajalle laskelma rehujen käyttöprosentista samoin kuin laskelma, josta käy ilmi väkirehu-karkearehusuhde eläinryhmittäin. Valmiit laskelmat nopeuttavat tarkastusta ja alentavat siten tarkastuksen hintaa.
- Tavanomainen melassi ja yrtit: käyttö mahdollista, jos ei saatavilla luonnonmukaisesti tuotettuina, tuotettu /valmistettu ilman kemiallisia liuottimia ja enintään 1 % rehuannoksesta. Tavanomaista melassia voidaan siis käyttää edellä mainituin ehdoin ruokinnassa (ei rajoitu teollisten rehujen valmistukseen), mutta säilörehun säilönnässä tavanomaista melassia ei voi käyttää.
- Mikäli tarvitset eläintuotannon lupaa/lupia (lomake 9b), toimita hakemus perusteluineen ja tarvittavine liitteineen ajoissa ELY-keskuksen tai Ruokaviraston kirjaimoon. Valmistaudu esittämään luvat tarkastajalle.
- Nautojen ulkoilu laidunkaudella: Laidunkaudella tulee kaikkien nautojen päästä päivittäin laitumelle.

Poikkeus laidunnusvaatimukseen:

1. Yli vuodenikäisten sonnien osalta laiduntamisvaatimuksesta voidaan poiketa niin, että niiden tulee päästä päivittäin vähintään ulkotarhaan tai -jaloittelualueelle. Jos yli vuodenikäiset sonnit ovat laidunkauden ulkotarhassa tai -jaloittelualueella ja jäävät laidunkauden jälkeen tilalle, tulee niiden päästä päivittäin ulkoilemaan talvikaudella.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

2. Sairas eläin voi kesäaikana olla tilapäisesti sisätiloissa, josta se joko palaa laumaan tai menee teuraaksi.

Tuotantoehdoissa uutta: Mikäli eläimet ovat laidunkaudella tuotantoehtojen vastaisesti sisätiloissa tai tarhoissa/ulkojaloittelualueilla (lukuun ottamatta: sairaat eläimet ja yli yksivuotiaat sonnit, myös mahdolliset tilapäiset poikkeukset johtuen sääolosuhteista ja maaperän kunnosta), on asiasta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus perusteluineen ELY-keskukseen.

Ohjeistusta voidaan hyödyntää esimerkiksi teuraskuljetuksen viivästyessä toimijasta riippumattomasta syystä tai toimijan äkillisestä sairastapauksesta johtuen. Laidunnuksen toteutus, ml. laidunkaudella mahdollisesti tapahtuvien poikimisten ja vieroitusten toteutus tulee kuvata yksityiskohtaisesti luomueläinsuunnitelmassa.

6. Eläinvalvonnan painopiste 2022

Painopiste vuoden 2022 eläintarkastuksella on: Tarkastajan kokonaisarvio toimijan kirjanpidosta perustuen tarkastuksen havaintoihin

1. Vastaako toimijan kirjanpito eläintenhoitosuunnitelmaa?	Kyllä Ei
2. Onko kirjanpito ajantasainen ja huomioi toiminnassa mahdollisesti tapahtuneet muutokset?	Kyllä Ei
3. Huomioiko eläintenhoitosuunnitelma toiminnan riskit ja mahdollisesti muuttuneen toimintaympäristön ja onko muutokset viety kirjanpitoon?	Kyllä Ei

Vastausten (kyllä/ei) perusteella toiminta arvioidaan alla olevan ohjeistuksen mukaisesti kirjaimella A, B, C tai D.

A – toiminta luomusäädösten mukaista

Pystyit vastaamaan kyllä kolmeen 2022 painopistekysymyksiin.

B – huomautuksen aiheuttava puute

Jotain pientä puuttuu/on epäselvää, mutta kirjanpito toimii.

Pystyit vastaamaan kyllä kahteen 2022 painopistekysymykseen.

C – korjaavia toimia aiheuttava puute

Jokin osa kirjauksista puuttuu/on erittäin epäselvä ja aiheutta korjaaviin toimenpiteisiin on.

Pystyit vastaamaan kyllä yhteen 2022 painopistekysymykseen.

D – vakava, luomuisuuteen vaikuttava rike

Tuotteen luomuisuudesta ei voida olla varmoja.

Et pystynyt vastaamaan kyllä yhteenkään 2022 painopistekysymykseen

Toimijalle jätetään liitteestä kopio, jotta eläintenhoitosuunnitelman täsmentymistä voidaan seurata seuraavilla tuotantotarkastuksilla.

7. Lääkinnän aloitus terveydenhoitosuunnitelmaan kuuluvilla tiloilla

Terveydenhoitosuunnitelmaa noudattavalle tilalle voi eläinlääkäri varalle luovuttaa tiettyjä lääkkeitä, joiden käyttöä seurataan. Mikäli kuulut tähän järjestelmään, ilmoita lääkkeen käytön aloituksesta aina hoitavalle eläinlääkärille esimerkiksi sähköpostin välityksellä tai soittamalla, jolloin lääkkeen käytön aloituksesta jää dokumentointi (sähköposti tai kirjaus soitosta lääkekirjanpitoon). Luomulainsäädäntö edellyttää, että lääkkeiden käyttö tapahtuu aina eläinlääkärin vastuulla ja kirjanpidosta eläimiä koskevista tiedoista löytyy eläinlääkärin hoitoa varten määräämä lääkitys perusteluineen.

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

Liite luomusuunnitelmaan

Varotoimenpiteet tuotteiden sekaantumisvaarojen ja kontaminaatoriskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi

Viljelijä	
Laadittu (päivämäärä)	
Toimenpiteiden seuranta ja arviointi (päivämäärä)	
Muutokset (päivämäärä)	

Tuotteiden sekoittumisen estäminen

Esimerkkejä vaaroista, kriittisistä tuotantovaiheista ja riskeistä	Ei tunnistettuja riskejä	Tunnistamani riskit ja suunnitelmalliset toimenpiteet
Vastaanotettavien tuote-erien tarkastaminen Vähimmäisvaatimus: Vastaanotettavien tuote-erien tarkastaminen ja tarkastusten tuloksen kirjaaminen (esim. saateasiakirjaan).	☐	☐
Eri tuotantovaiheiden tuote-erien sekoittuminen varastossa Sekoittumisvaara, jos eri tuotantovaiheiden tuotteiden käsittelyä ei tehdä ajan ja paikan suhteen erillään toisistaan. Kuvaa miten luomu- tai siirtymävaiheen tuotteet pidetään ajan ja paikan suhteen erillään tavanomaisista tuotteista.	☐	☐
Eri tuotantovaiheiden tuote-erien käsittely (esimerkiksi varastoissa tai yhteiskäytössä olevassa kuivurissa) Voit hallita riskejä esimerkiksi suunnittelemalla puhdistustoimenpiteet kirjallisesti ja <ul style="list-style-type: none">- pitämällä luomu- tai siirtymävaiheen tuotteet ajan ja paikan suhteen erillään tavanomaisista tuotteista;- käsittelemällä luomu- ja siirtymävaiheen tuotteita vasta tuotantovälineiden puhdistuksen jälkeen ja pitämällä tapahtumapäiväkirja tehdyistä toimenpiteistä.	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

Päiväys
13.4.2022

Dnro
2451/04.02.20.10/2022

Kontaminaatoriskit luomutuotannossa kielletyistä tuotteista ja aineista

Esimerkkejä vaaroista, kriittisistä tuotantovaiheista ja riskeistä	Ei tunnistetuja riskejä	Tunnistamani riskit ja suunnitelmalliset toimenpiteet
Torjunta-aineiden tuulikulkeumat ja riittävät suoja-alueet tavanomaisiin lohkoihin Ohjeellisena vähimmäisvaatimuksena on yhden metrin levyinen suoja-alue tavanomaisiin lohkoihin.	☐	☐
Puhdistus- ja desinfiointiaineiden käyttö Kuvaa riskit ja toimenpiteet, mikäli käytät rakennusten, laitteiden, käsittely- ja varastointitilojen puhdistus- ja desinfiointiaineita, jotka voivat olla kontaktissa luomu- ja siirtymävaiheen tuotteiden kanssa ja voivat siksi aiheuttaa kontaminaatoriskejä.	☐	☐
Tavanomaisen lisäysaineiston käyttö En käytä esimerkiksi sellaista tavanomaista lisäysaineistoa, joka voisi aiheuttaa kontaminaatoriskin.	☐	☐
Tavanomaisen karjanlannan käyttö	☐	☐
Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevien lannoitevalmisteiden käyttö Tarkastan ja huomioin käyttöohjeet ja erityisohjeet koskien tuotteen mahdollisesti sisältämiä jäämien.	☐	☐
Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevien kompostointiainesten tai kuivikkeiden käyttö	☐	☐
Tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevien rehujen käyttö	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

Täyttöohjeita:

Esimerkkejä vaaroista, kriittisistä tuotantovaiheista ja riskeistä: Tavallisimpia tilanteita ja millä varotoimenpiteillä niitä voisi hallita. Esimerkkien lisäksi voit kirjata muitakin tunnistamiasi riskejä. Voit myös kirjata arvioimiasi vaaroja, vaikka et tunnista niitä kriittisiksi tuotantovaiheiksi tai riskeiksi omalla tilallasi juuri tällä hetkellä.

Ei tunnistettuja riskejä. Kohdan rastiminen tarkoittaa, että luomutuotannon vähimmäisvaatimusten noudattamisen lisäksi ei arvioisi mukaan juuri tällä hetkellä ole tarvetta tarkemmille riskien kuvauksille tai suunnitelmallisille toimenpiteille.

Tunnistamani riskit ja suunnitelmalliset toimenpiteet. Kohdan rastiminen tarkoittaa, että tunnistat toiminnasasi esimerkkien mukaisia tai muita riskejä, jotka edellyttävät varotoimenpiteitä. Kuvaa erillisillä asiakirjoilla tunnistetut riskit, suunnitelmalliset toimenpiteet riskien välttämiseksi ja miten seuraat toimenpiteiden tuloksellisuutta ja tarvittaessa muutat suunnitelmia. Voit käyttää apuna valmista toimintaohjelmalliomaketta: www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Luomutilat > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#) > Riskienarviointi ja toimintaohjeiden laatiminen.